A K T U A L I T Y 53
Asociace pro urbanismus a územní plánování ČR
AUÚP

Urbanistické sympozium se zahraniční účastí

ŘÍZENÍ ÚZEMNÍHO ROZVOJE MĚSTA
•
POSTAVENÍ A ÚLOHA ARCHITEKTA MĚSTA
•
NOVÝ STAVEBNÍ ZÁKON

Asociace pro urbanismus a územní plánování ČR navazuje na sérii urbanistických sympozií Město a region, která se konala v minulých letech. Tentokrát je v názvu „**Řízení územního rozvoje města**“, a to se dvěma tématy: Postavení a úloha architekta města a Nový stavební zákon. Sympozium, které pořádá Asociace ve spolupráci s městem Prostějovem, Českou komorou architektů a ústavem urbanismu Fakulty architektury ČVUT v Praze, se koná v Prostějově, v Národním domě na Vojáčkově náměstí, ve dnech 5. a 6. dubna 2001. Záštitu nad sympoziem převzal starosta města Prostějova Ing. Jan Tesař.

První den sympozia bude zaměřen na úlohu architekta města (viz teze dole).

Druhý den jednání bude věnován věcnému záměru **nového stavebního zákona** v částech územní plánování a územní řízení. V úvodu bude podán výklad k věcnému záměru, budou vysvětleny hlavní rozdíly oproti současnému pojetí a bude podána informace o dalším předpokládaném postupu jeho přípravy. Poté bude zahájena diskuse, zaměřená především na podněty k návrhu paragrafového znění. Podle informace odboru územního plánování MMR bude zveřejňováno poslední znění věcného záměru vyplývající z výsledků závěrečných projednávání na internetové adrese http://www.mmr.cz/cz/zoning/stzakon/stzakon.htm.

Postavební a úloha architekta města

Jedním ze dvou témat setkání urbanistů by měla být problematika, kterou by bylo možné nazvat „**Řízení územního rozvoje města**“.

Tato činnost je u nás většinou spojena s tzv. útvary hlavních architektů (ÚHA). V období před rokem 1990 v nějaké podobě existovala podobná pracoviště v řadě měst, mimo krajských měst též ve městech okresních, někdy i v dalších městech (na Moravě a Slovensku existovaly i ÚHA okresů).

Postavení (začlenění do systému městské správy) těchto pracovišť bylo značně rozdílné.

Po roce 1990 se situace podstatně změnila. Klasické ÚHA téměř neexistují, vznikla „nová“ pracoviště typu „útvar koncepce a rozvoje“, která na bývalou činnost ÚHA navazují nebo ji v různé míře vykonávají.

V řadě měst, a to i menších, existuje „funkce“ hlavního architekta (nebo architekta města) vykonávaná na základě dohody (smlouvy) s architektem jako osobou (někdy i s jeho kanceláří). Tato činnost má převážně charakter činnosti poradenské či konzultační, a to i v případě, že architekt je na městském úřadě pravidelně přítomen (1× týdně až 1× měsíčně) a v rámci těchto svých „úředních“ dnů konzultuje nejen pro představitele (starosta, rada) a orgány města (stavební úřady aj.), ale i pro veřejnost (investoři).

Současná situace v řízení rozvoje měst navozuje několik otázek, které jsou předmětem častých diskusí:

1. Postavení „Městské plánovací kanceláře“ v systému veřejné správy

- míra autonomie (nezávislosti)
- hlavní zaměření pracoviště
  - tvorba a udržování informací o území
  - zpracovávání ÚPD a jejích změn
  - zpracovávání jiných rozvojových dokumentů
  - pořizovatelská činnost vč. zpracování zadání
  - aplikace (realizace) územního plánu příp. jiných rozvojových dokumentů (**regulační komise**)
  - postavení **hlavního architekta** (osoby), jeho autorita
- organizační uspořádání kanceláře
  - odpovědnost odborná – architekt
  - odpovědnost provozní aj. – ředitel
  - vybavení profesemi (komplexita pracoviště)
  - orientace na koordinační činnosti (sestavování komplexních týmů s využitím externistů)

2. Možné konflikty zájmů v případě

- pořizování ÚPD
- zpracovávání ÚPD
- aplikace ÚPD při územním rozhodování (přímý výkon nebo i formulování stanovisek)

3. Potřeba zakotvení činností souvisejících s řízením územního rozvoje ve stavebním zákoně, případně v jiných legislativních předpisech

4. Možnosti komerčních aktivit pracovníků městských kanceláří

- ochrana před zneužitím dat, hardwaru a softwaru
- pravidla využívání intelektuálního i technologického potenciálu kanceláří
  - „subdodávky“ pro jiná pracoviště – v rámci města, v rámci veřejné správy
  - výkony pro privátní sféru – projektovou, makléřskou, realizační aj.

5. Otázky etiky

Uváděné okruhy otázek nepochybně nejsou vyčerpávající. Byly formulovány jako předběžný podklad pro diskusi. Očekáváme reakci směřující k jejich zpřesnění či doplnění a zejména též projevení zájmu aktivně se na diskusi zúčastnit.

Vhodným příspěvkem k semináři by rovněž bylo posouzení vám známých statutů některých ÚHA či pracovišť podobného charakteru.

Prostějov – místo konání sympozia a možnosti ubytování

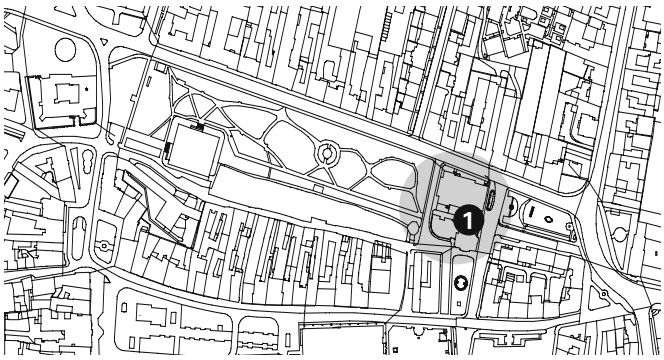

1. Národní dům, Vojáčkovo náměstí

2. Hotel Avion, nám. E. Husserla 15
tel. 0508/24561, e-mail: hotel.avion@iol.cz
(350–1 000 Kč/pokoj se snídaní)

3. Hotel Grand Rolný, Palackého 3–5
tel. 0508/332311, www.grandhotel.cz
(700–3 000 Kč/pokoj)

4. Hotel Romže, Olomoucká, Držovice
tel. 0508/365493
(140 Kč/lůžko)

5. Hotel Tenis Club, Za Kosteleckou 49
tel. 0508/335444
(760–2 220 Kč/pokoj)

6. Penzion Kubíček, Outratova 23
tel. 0508/365880
(490 Kč/1lůžkový, 740 Kč/2lůžkový pokoj)

7. Penzion Alberta, ul. Drozdovice 64
tel. 0508/330505
(430–590 Kč/pokoj)

8. Penzion – restaurace CHINA, Husovo náměstí 34
tel. 0508/336644
(450–700 Kč/pokoj)

9. Penzion U Chmelů, Kostelecká 48
tel. 0508/25508
(450 Kč/1lůžkový – 2 000 Kč/5lůžkový pokoj)

Bližší informace o ubytování na internetové adrese:
www.mestopv.cz

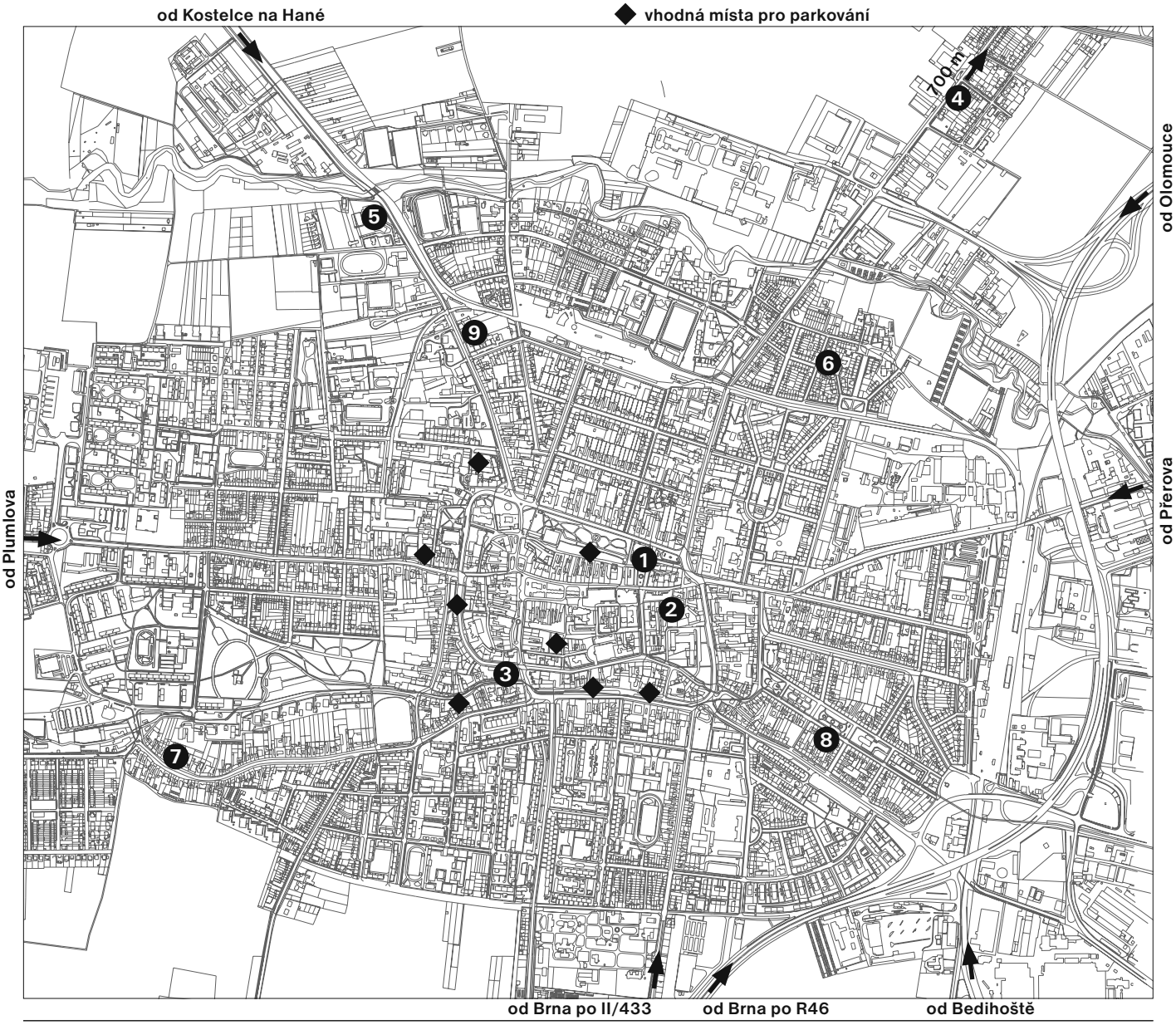

Program

čtvrtek 5. 4.
Postavení a úloha architekta města

9.00 – 10.00	prezence
10.00 – 10.30	zahájení (představení města Prostějov)
10.30 – 12.00	úvod Praha, Plzeň, Brno, Ostrava
12.00 – 13.30	polední přestávka
13.30 – 15.00	zahraniční účastníci Slovensko, Maďarsko, Polsko, Německo
15.00 – 15.30	přestávka
15.30 – 16.30	domácí účastníci Prostějov, Opava, Znojmo
16.30 – 17.00	přestávka
17.00 – 19.30	Písek, Český Krumlov a další
19.30 – 20.00	přestávka
od 20.00	diskusní večer

pátek 6. 4.
Nový stavební zákon
9.00 – 13.00 s úvodním vystoupením Ing. arch. Martina Tunky, CSc. (MMR)

Poznámka: program je orientační a během příprav sympozia může doznat změn.

Organizační informace
1. Závaznou přihlášku spolu s kopií dokladu o platbě účastnického poplatku zašlete nejpozději do 9. 3. 2001 na adresu: Asociace pro urbanismus a územní plánování ČR, Perucká 44, 120 00 Praha 2
Na přihlášku uvádějte vždy pouze jednu osobu (přihlášku lze kopírovat).

2. Účastnický poplatek činí:
1200 Kč
1050 Kč pro členy ČKA
900 Kč pro členy AUÚP ČR
(kteří zaplatili členský příspěvek za rok 2000).
AUÚP ČR není plátcem DPH.
Účastnický poplatek zahrnuje organizační náklady spojené s přípravou a realizací sympozia, včetně tlumočení a občerstvení.

3. Při neúčasti přihlášeného se účastnický poplatek nevrací. Je možné za sebe vyslat náhradníka.

4. Platbu poukažte na účet AUÚP ČR:
Česká spořitelna Praha 1,
č. ú. 1922930399/0800
konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: Vaše rodné číslo
Pokud neuvedete rodné číslo, je nezbytné zaslat pro identifikaci Vaší platby kopii platebního dokladu! Případnou platbu v hotovosti je možné uskutečnit u kterékoliv pobočky České spořitelny na výše uvedený účet.

5. Ubytování si účastníci zajišťují sami.

6. Případné další informace podají
Ing. arch. Zuzana Hrochová, tel. 02/57318095 (sekretariát AUÚP),
Ing. Karin Kuklová, tel. 0508/329200,
e-mail: kuklova@mestopv.cz

Co přinesl XIV. kongres AESOP v Brně

RNDr. Jaromír Kolejka, CSc. ústav geografie, pedagogická fakulta, Masarykova univerzita
Doc. Ing.arch. PhDr. Karel Schmeidler, CSc. Vysoké učení technické Brno

Kongres Asociace evropských škol urbanismu a územního plánování AESOP (Association of European Schools of Planning) se konal v červenci 2000 v Brně. Hlavním pořadatelem byla Fakutla architektury VUT v Brně.
Mottem letošního kongresu bylo „Plánování na přelomu“.

Hlavní řečníci
Profesor Fakulty urbanismu a obytné výstavby Heriot-Watt University v Edinburku, vedoucí osobnost britských urbanistů **Cliff Hague** mluvil o bodu přelomu v urbanismu, což má vyvolat změnu forem v urbanistické praxi, urbanistické teorii a urbanistickém školství. Je to v důsledku strukturálních změn ve formě osídlení, způsobu vlády a managementu a šíření znalostí a vědomostí.
Profesor Taubmanovy fakulty architektury a urbanismu Univerzity v Michiganu **Douglas Kelbaugh** hovořil o nových směrech urbanismu v USA: nový urbanismus, každodenní urbanismus a posturbanismus. Existují paralelně k současným architektonickým paradigmatům a představují skutečný zlom v současné americké architektuře a urbanismu.
Profesor **Donald H. Miller** z Ústavu urbanismu a plánování University of Washington v Seattlu se připojil k diskusi o současných trendech ve světě a v USA na přelomu tisíciletí. Tyto trendy jsou dány změnami ve sféře práce, obchodu, rekreace a dopravy. Obrovskou roli hraje rozvoj internetu. Proto urbanistické plánování bude muset více zohlednit nové rozhodovací strategie, vzít v úvahu komplexnost problematiky a hledat konsensus a spravedlnost při řešení otázek ve sféře životního prostředí.
Profesor **Duschko Bogunovich** z Technické univerzity UNITEC v Aucklandu na Novém Zélandu ohajoval své pojetí ekologického a inteligentního urbanismu jako jediné možnosti v době informační společnosti. Změny urbanismu jsou dány novými paradigmaty: občanskou společností, trvale udržitelným rozvojem, ekonomií založenou na informatice, globalizaci atd. Trvale udržitelný rozvoj je klíčovým imperativem v novém tisíciletí. Metabolismus měst je vedle ztráty biodiverzity a klimatických změn centrem debat současných urbanistů. Vedle toho je důležitým faktem, že rozvoj techniky a technologie se šíří rychlostí jako doposud nikdy v historii. Zatímco některé technologie ničí ekosystém města, existují jiné, které jsou s ním kompatibilní. Trvale udržitelného rozvoje je možné v městech třetího tisíciletí dosáhnou jen spojením informačních technologií a sofistikovaných technologií enviromentálních. Moudrý mix enviromentálních a informačních technologií může zvrátit devastaci městského prostředí, vytvořit novou městskou infrastrukturu a interface s přírodou. Urbanisté, inženýři a architekti by se měli spojit při vytváření inteligentního ekourbanismu, který nazývá „Smart and Green Urbanism“.
Profesorka architektury **Naomi Carmon** z Fakulty architektury a urbanismu Technického institutu v izraelské Haifě – TECHNION se zabývala sociálním a fyzickým úpadkem městských částí. Její idea preventivního plánování, tzv. „Strategie Fénix“, přichází s myšlenkou revitalizace a remodelace bytových komplexů, což má zabránit chátrání a umožnit trvale udržitelný rozvoj. Tato strategie se zaměřuje jak na lidi, tak na jejich prostředí a je vhodná pro humanizaci panelových komplexů v postkomunistických státech. Je založena na iniciativách uživatelů s ideou „autonomního bydlení“ a „komunitní architektury“ a šetří zdroje, zejména volný prostor a energii.
Ředitel odboru Ing.arch. **Martin Tunka**, CSc., z ministerstva pro místní rozvoj hovořil o českém urbanismu devadesátých let a změnách legislativy v územním plánování a doc. Ing. arch. **Karel Maier**, CSc., z ČVUT seznámil hosty se současnými problémy českého urbanismu a urbanistického školství.

Jaké bylo Brno 2000?
Kongres AESOP v roce 2000 byl věnován prezentaci urbanistických, regionálních a územněplánovacích projektů a diskusi nad jejich problematikou. Dále byl zaměřen na úlohu urbanistického plánování v příštím tisíciletí a na měnící se roli subjektů, které do plánování vstupují. Ve světle transnacionálních dimenzí restrukturalizace jsou cíle kongresu spojeny s tématy kompatibilita, heterogenita, změna a nové regiony. Vědecký program kongresu měl zahrnovat lokální i regionální problematiku v územním plánování, nové koncepce, problémy endogenní a exogenní dynamiky, restrukturalizaci a urbanistické problémy rozvoje. Zasedání v sekcích byly věnovány i výuce urbanismu. Vědecký program kongresu sestával ze dvou plenárních zasedání, četných paralelních jednání – např. Program Sokrates, kulatý stůl – urbanistická tvorba a ženy atd., výstavy projektů, map, plánů, diagramů, obrazů a fotografií, diskusních klubů a kulatých stolů a workshopů.
Nové postupy a výzkum byly projednávány v těchto sekcích:
Urbanistická teorie, historie urbanistické tvorby, socioekonomické změny a jejich vliv

na urbanismus, Urbanistické plánování a urbanistický výzkum (vedoucí sekce Maroš Finka, Daniela Gažová), **Využití počítačů** v urbanistické tvorbě – GIS, CAAD, CAD (vedoucí sekce Norman Stothers), **Urbanistické vzdělávání** graduační, postgraduální a specializační, koncepce a metody v urbanistickém vzdělávání, harmonizace evropského urbanistického vzdělávání v rámci EU (David Chapman), **Urbanistické metody a procesy** (vyhodnocování, porovnávání), vývoj postmoderních plánovacích teorií s důrazem na komunikativní teorii, strategické plánování (Karel Maier), **Kvalita životního prostředí**, environmentální politika a její vyhodnocování, Local Aganda 21, trvale udržitelný rozvoj, metody, určování a indikátory, územní plánování v rurálních oblastech, venkov a rurální komunity (Dagmar Petríková a Ingrid Belcaková), **Plánování obytné výstavby**, vývoj trhu s byty, bydlení a komunity, Fannie Mae Foundation Housing Community Development Paper (Arild Holt-Jensen, Zoltan Kovacs), **Urbanismus a městská architektura** s důrazem na architekturu výstavišť a veletrhů (Ernst Heer), **Urbánní rozvoj** a jeho řízení, nástroje a politika územního plánování, rozvoj infrastruktury a její řízení, rozmísťování a návrh v urbanistické praxi, projektování v devastovaných a opuštěných částech města - brownfield development (Richard Hammersley), **Urbanismus jako nástroj sociální politiky** a ekonomické spravedlnosti (studie rodu, etnické studie, plánování pro udržení kulturní a etnické diversity, protestní hnutí v urbanismu, lobování v územně-plánovacím rozhodování, hodnoty a etika v urbanismu, plánovací instituce a jejich role, reformy postupů a sociální spravedlnost (Alois Hynek a Vladimír Herber), **Evropské územní plánování** a jeho internacionalizace, EU a harmonizace národních systémů územního plánování s důrazem na Střední a Východní Evropu, národní plánovací systémy a nadregionální a přeshraniční plánování (Andreas Faludi a Richard H. Wiliams), **Role práva** v urbanismu a územním plánování (Rachelle Alterman), **Otevřená sekce – nejnovější vývoj** urbanistické problematiky, plánování v Evropské unii (Lubomír Kostroň a Karel Schmeidler), **Posterová sekce** (Josef Markvart a Lubor Fridrich).

S ohledem na nedávné téma GIS, jemuž se Asociace věnovala, alespoň pár poznámek, jak bylo totéž téma prezentováno na kongresu AESOP:

Moderní geoinformační technologie v rukou plánovačů

Ačkoliv v Brně přednesené příspěvky jistě nebyly dokonalým přehledem o stavu dané problematiky ani v zemích původu, ani v konkrétních oborech aplikace, přece jen lze dospět, a to i kontextu s poznatky z kuloárních diskusí, k určitému názoru. Zatímco v Británii dominují v plánovací praxi a v rukou architektů systémy CAD a GIS většinou pouze poskytuje či prezentuje informace jako kartografický editor, směrem k východu, podle přednesených referátů, jsou s výhodou systémy GIS propojovány s CAD. Příspěvek paní Rimy El Hassan z Bejrútu je příkladem integrace prostorových geografických dat (o území) a prostorových stavebních dat (2D a 3D údaje o vystavěných objektech). Britské 3D a 4D modely stávajících i plánovaných obytných areálů v CAD však představují do jisté míry světovou špičku, protože se daří z těchto prezentací vytvořit standardní nástroj architekta (T. Hall, N. Stothers). K přehledu použití digitálních technologií v plánování a architektuře je však třeba poznamenat, že obec českých architektů v sekci vlastními tvůrci zastoupena nebyla a o představu o stavu v dané oblasti v ČR se spíše postarali odborníci z jiných oborů (geografie, dálkového průzkumu Země, internetových aplikací a prezentací).

Přes značnou neúplnost pohledu, je zřejmé, že technologie GIS se stává nedílnou součástí práce architektů a plánovačů, ačkoliv mezi aktivními účastníky i hosty kongresu o tom panují diametrálně odlišné názory. Nakonec nejen u nás, ale i ve světě kolísá využití GIS mezi dvěma krajními mezemi. Tou první je použití GIS pouze pro kartograficky dokonalou prezentaci hotového plánovacího elaborátu (konceptu, plánu,…). Jen tak mimochodem, toto využití slouží i jako příležitost pro variantní úpravu a tisk elaborátu. Opačným extrémem je plné využití uložených prostorových informací pro výběrové a rozhodovací procesy směřující k tvorbě jednotlivých alternativ územněplánovací dokumentace a pro hodnocení jejich potenciálních dopadů na prostředí a společnost. Je nabíledni, že mezi oběma krajnostmi je nepřeberné množství dalších možností. Stačí si jen vybrat. Snad proto jsou aplikace GIS (a nakonec i CAD) v práci architektů velmi pestré a obtížně vzájemně souměřitelné. V rozmanitosti je síla a proto i jistota tvůrčího pokroku.

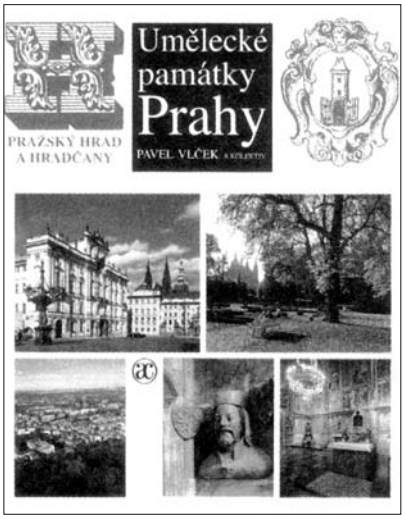

Nové knihy

Ledvinka, Václav - Pešek, Jiří
Praha
Praha, Nakladatelství Lidové noviny 2000, s. 819
Nakladatelství Lidové noviny (02) 2252 2350
Publikace líčí historii Prahy od počátků osídlení po současnost. Politické, hospodářské, správní, kulturní a umělecké dějiny a události. Doplněno bohatou fotografickou a obrazocou dokumentací, mapkami, grafy. Vychází v edici Dějiny českých měst.

Nakladatelství Lidové noviny už nějaký čas vydává edici dějiny měst, kde už vyšly svazky věnované např. Londýnu, Římu nebo Florencii a další se chystají. Na konci minulého roku vydalo nakladatelství také první dva svazky nové edice **Dějiny českých měst**:
Helena Štroblová, Blanka Altová a kol.: **Kutná Hora**, NLN, Praha 2000, 567 stran
Václav Ledvinka, Jiří Pešek: **Praha**, NLN, Praha 2000, 819 stran
V recenzi v Lidových novinách (3. 2. 2001) píše Tomáš Borovský, že jde o práce s jednoznačně popularizační funkcí, jež by ale měly zároveň zprostředkovávat nejnovější stav bádání a umožnit srovnávání důležitých problémových okruhů mezi jednotlivými městy. Zatímco o pražském svazku, práci odvedené pouhými dvěma autory, se recenzent vyjadřuje pochvalně, knihu o Kutné Hoře devět autorů nezvládlo. Autorky se neorientují v obecné problematice středověkých měst, neznají ani nejnovější vydané práce o Kutné Hoře, v závěrečném soupisu literatury uvádějí především své vlastní články v regionálním tisku, celé dlouhé pasáže bez jakékoliv úpravy jsou přepsány z použité literatury, navíc bez porozumění předloze. Obě knihy tedy podle recenze představují dvě krajnosti z hlediska kvality. Lze doufat, že svazek o Kutné Hoře zůstane ojedinělou výjimkou v jinak záslužně zavedené edici.

Fialová, Irena
Zlatý Anděl/Jean Nouvel v Praze
Praha, Zlatý řez 2000, s. 192
Zlatý řez (02) 2271834
Dokument o vývoji projektu a stavbě Zlatého Anděla v Praze na Smíchově a o vztahu Jeana Nouvela k Praze.

Poche, Emanuel
Prahou krok za krokem
Praha, Paseka 2001, s. 460
Paseka (02) 22710750
Aktualizovaný průvodce Prahou seznamuje čtenáře s památkami města i jeho soudobým výtvarným obsahem, informuje o autorském i časovém původu jeho uměleckého bohatství a podává přehled jeho historie až do současnosti.

Vydává rada Asociace pro urbanismus a územní plánování ČR jako informační tiskovinu pro členy Asociace a zájemce. Vychází nepravidelně. Náklad 410 výtisků. Redakce Ing. arch. Mgr. Zdeněk Černý, Pražského 604, 152 00 Praha 5, tel./fax (02) 51 61 15 85, e-mail: zcerny@bon.cz. Tajemník Asociace: Ing. arch. Zuzana Hrochová, tel. (02) 57 31 80 95. Adresa Asociace: Perucká 44, 120 00 Praha 2, tel. (02) 691 07 59, fax (02) 691 09 81, 24 31 01 85. Internetové strany: www.urbanismus.cz. Vyšlo v únoru 2001